Kasıtsız Verilen Talâk Hükmü Nedir?

Soru: Hocam, kasıtsız verilen talâk sebebiyle herhangi bir şey gerekir mi? Boşamanın şakası yoktur denir, bundan kasıt dönüşü olmayacağı mı? Talâk olarak sayılacak bir sözün kasıtlı olmadan, hatta yanlışlıkla söylenmesi ile talâk gerçekleşmiş olur mu?

Kasıtsız Verilen Talâk

Cevab: Aleyküm selam kıymetli kardeşim! Kasıtsız olarak şeklindeki ifadenizden neyi kastettiğiniz çok belli değildir. Fakat bu konuyla bağlantılı olarak şunlar söylenebilir.

Fıkıh kitaplarımızda kasıtsız olarak verilen talaka örnek olarak gösterebileceğimiz bazı bahisler işlenmektedir. Mesela, **İmam Muhammed**, ***Ebu Hanife-Hammad-İbrahim en-Nehai*** tarikiyle sarhoş olan kimsenin talakının geçerli olacağını nakleder.[1]

Her ne kadar bu hususta **İmam Tahavî** ve **Kerhî**'nin bir ihtilafı mevcutsa da mezhepte tercih edilen görüş sarhoş olan kimsenin verdiği talakın geçerli olacağıdır. Meselâ bu hususta sarhoşun verdiği talakta kastının bulunduğunu söylememiz mümkün değilken talakının geçerli olduğu söylenmiştir.

Akli Melekelerini Yitirenin Talâkı

Fakat yine İmam Muhammed, akli dengeleri yerinde olmayan kimselerin verdiği talakın geçerli olmayacağını söylemektedir.[2] Mesela buna Ma'tuh olan kimseyi misal olarak gösterebiliriz. Nitekim fukaha ma'tuhun verdiği talakın geçerli olamayacağı hususunda Efendimiz Aleyhissalatü vesselam'ın ***"Aklı üzerine galip gelinmiş/ aklî dengesini kaybetmiş ma'tuh kimselerin verdiği talakın dışındaki her bir talak caizdir"***[3] şeklindeki hadisiyle istidlal etmektedirler. Burada da yukarıdaki hükmün tam zıttına, kasıtsız olarak verilmiş olan talakın hükümsüzlüğünden bahsedilmektedir.

Uyuyanın Talâkı

Son olarak kasıtsız verilip de her hangi bir hüküm ifade etmeyen boşamaya "uyuyan kimsenin hanımını boşamasını" misal verebiliriz. Nitekim İmam Muhammed yine Ebu Hanife-Hammad-İbrahim en-Nehai tarikiyle İbrahim en-Nehai'nin "Uyuyan kimsenin talakı hiçbir şeydir/ hiçbir hüküm ifade etmemektedir" şeklindeki sözünü nakleder ve sonunda "Biz bunu alırız ve bu aynı zamanda Ebu Hanife'nin de görüşüdür" der.[4]

Soruda sorulan kasıtsız talak verme şeklindeki umumi bir ifadeyi İmam Muhammed'in "**el-Âsâr**"ındaki bir kısım nakilllerden şimdilik ancak bu kadarıyla izah edebildik. Nakillerden de anlaşıldığı üzere bu konuda varid olan âsara tabi olmaktan başka her hangi bir yol yoktur. Nitekim yukarıda naklettiğimiz fetvalarda görüldüğü üzere hepsinde kasıt olmamasına rağmen, hepsinin hükümsüz olduğunu söyleyemiyoruz. Bu da anlattığımız şeyin en bariz müsbitidir.

Selametle…

---

[1] *Muhammed b. Hasen eş-Şeybâni, Kitabu'l-Âsâr, II/ 451 Daru'n-Nevadir, Dimeşk, 2008, B.I*

[2] *eş-Şeybâni,a.g.e., a.y.*

[3] *Tirmizi, Sünen, No: 1191, Ali el-Kâri, Fethu Babi'l-İnaye, ıı/ 231 Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut-Lübnan, 2009, B.I*

[4] *eş-Şeybâni,a.g.e., a.y.*